

CRIZA AGLOMERAȚIILOR METROPOLITANE

În anul 1961, geograful și urbanistul Jean Gottman definea aglomerația urbană de pe coasta de est a S.U.A. "megalopolis", ca o fază superioară (cantitativ) de concentrare urbană (stadiul de gigantism al unei conurbații). De la Boston la Washington, pe o fâșie lungă de 1000 km și o lățime de cca 100 km se desfășoară prima aglomerație urbană de tip megalopolis. Cadrul construit este cvasidominant, iar trecerea de la o unitate administrativă la alta este percepută doar de pozarea indicatoarelor ce semnifică o altă localitate (oraș). Având în vedere puternica concentrare de populație, construcții și căi de comunicație, administrarea tuturor problemelor ce se nasc ca urmare a acestor uriașe "presiuni spațiale" este imposibilă fără conlucrarea părților. Alimentarea cu apă și energie, colectarea, evacuarea și depozitarea deșeurilor, controlul traficului auto și a celui aerian, controlul și stăpânirea stării infraționale, protecția calității mediului sunt principalele probleme care obligă colaborarea pentru rezolvarea acestor probleme după criterii și poziții unitare.

Abordarea izolată și secvențială a acestor aspecte, la depășirea pragului demografic de 10 milioane de locuitori, este imposibilă. Pe glob se pun în evidență 408 aglomerații urbane milionare, ce concentrează aproximativ 700 milioane de oameni, ce reprezintă cca 11 % din populația planetei. Cele mai critice formațiuni metropolitane de tip megalopolis sunt cele din America Latină, Asia și Africa (Ciudad de Mexico, Rio de

Janeiro, Sao Paulo, Calcutta, Johannesburg, Cairo). Dacă în țările cu economie avansată, fenomenul concentrării teritoriale de tip megalopolis este stăpânit și dirijat în cele sărace, populația acestor orașe crește rapid și în forme necontrolate. Infraționalitatea și cartierele insalubre de tip "bidon ville", denumite în Brazilia "Auevos", proliferază spre marea dezamăgire a autorităților, care nu au capacitatea financiară, tehnică și organizatorică de a stăpâni asemenea "flagel spațial". Jaful și crima se petrec la lumina zilei, iar cheltuielile cu menținerea aparatului polițienesc încurcă nepermisiv bugetele autorităților locale, care sunt depășite peste tot de amploarea fenomenului. Mormane de gunoaie și mirosuri insuportabile întregesc în chip dramatic tabloul acestor suprașezări. Cartierele luxoase ale clasei bogate sunt izolate și bine păzite. Teama domină orice tentativă de a accede în arealele sărace ale acestor megastructuri. Lipsa apei potabile, a rețelilor de canalizare și a electricității fac parte din "normalitate".

Rata mortalității, în general, și a celei infantile, în special, este de 3 - 4 ori mai mare, ca aceea la nivelul țărilor în cauză. Bolilor legate de malnutriție și lipsei de igienă li se asociază și cel de factură psihică. O lume debusolată și săracă până la nivelul de sublim al cuvântului își caută mântuirea în astfel de orașe.

În pofida acestor stări de fapt negative, populația megalopolisurilor din țările sărace crește cu repeziciune.

A doua conferință trienală de arhitectură

de la Veneția din acest an atrage atenția asupra faptului că în anul 2050, 75 % din populația mondială va trăi în "macrociudades" (citat după ziarul spaniol El Pais din 12 septembrie 2006).

La noi în țară, supraconcentrarea populației în capitală, acompaniată de o puternică concentrare a capitalului financiar, a infrastructurilor și a puterii economice, nu scutește Bucureștiul de crizele pe care le-am enumerat mai sus în cazul megalopolisurilor din țările sărace. Excentricitatea teritorială, lipsa apei potabile în spațiul adiacent, caniculele de vară și secetele frecvente, viscoalele și gerul de iarnă, plasarea într-o zonă seismică activă, sunt motive pentru a determina adoptarea unor politici de planning prudente și moderate în cazul capitalei, cu focalizarea atenției spre "metropolele provianiale (orașele de rangul II - Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Brașov, Constanța, Craiova și Galați), care numai sub aspect demografic sunt ce cca 6 ori mai mici decât capitala.

Populația acestora ar trebui să ajungă și să se stabilizeze în jurul valorii de 1 milion locuitori, iar a capitalei la cel mult 3 milioane, în paralel cu o "distributia afânata" a funcțiilor rurale în teritoriu. Supraconcentrarea urbană și anihilarea brutală a cadrului natural sunt provocările pe care trebuie să le depășim, având în față exemple apocaliptice ale formațiunilor metropolitane ale lumii sărace.

Vasile SURD